

ΣΚΗΝΑΙ

ΤΟΥ ΕΝ ΚΑΝΑΔΙΚΗ ΒΙΟΥ.

(Συνέχ. Ἰδε φυλλάδ. 396—397.)

Β'. Οἱ Μεγάλοι Καταρράκται.

Τὴν ἐσπέραν τῆς αὐτῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ὥραν ὁ ἥλιος ἐχρωμάτιζε διὰ τῶν τελευταίων ἀκτίνων τὰ ὑπὲρ τὰ δάση λευκά νέφη, ἡ σχεδία τοῦ Τωβίου Ἀρβιγκ ἐφάνη ἡμισυ μίλιον μακρὰν τῶν Μεγάλων Καταρράκτων. Ἐπειδὴ δὲ τὸ ρεῦμα ἐκυλίστο ὀρμητικώτερον ἕνεκα τῆς ἐλκυστικῆς δυνάμεως τοῦ καταρράκτου, καὶ τῆς σχεδίας ὁ δρόμος ἐγένετο ταχύτερος· ἀλλ' οἱ ὑλοτόμοι, γινώσκοντες τὸν κίνδυνον, ἐπλησίασαν εἰς τὴν ὄχθην· καὶ ὅτε ἡσθάνθησαν συρομένην τὴν σχεδίαν ὑπὸ δυνάμεως, πρὸς τὴν ὁποίαν ἦτο ἀδύνατον νὰ παλαίσωσιν, ἔδεσαν αὐτὴν στερεῶς εἰς τὰ παρακείμενα δένδρα, καὶ ἀνέβαλον εἰς τὴν ἐπιούσαν τὸ μέγα ἔργον τοῦ νὰ ρίψωσιν ἄνωθεν τῶν καταρράκτων τὸν ὀγκώδη σωρὸν τῶν ξύλων. Καὶ τὴν μὲν νύκτα κατέλυσαν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον τοῦ Χρυσοῦ Ἀετοῦ, πίνοντες καὶ τραγωδοῦντες, τὴν δὲ αὐγὴν, ἐπανελθόντες εἰς τὰ ἴδια ἔργα, ὥθησαν τὴν σχεδίαν εἰς τὸ μέσον τοῦ ρεύματος, καὶ δοθέντος συνθήματος ὑπὸ τοῦ Τωβίου ἐπήδησαν πάντες εἰς λέμβον, ἥτις ἔφερεν αὐτοὺς εἰς τὴν ὄχθην.

— Let go! ἤφετέ την! ἀνεφώνησεν ὁ Τωβίας, ἀναπετάσας τοὺς βραχίονας ὡς ἂν ᾔθελε νὰ ὠθήσῃ βιαιότερον τὴν σχεδίαν, ἥτις ἐπλησίαζεν εἰς τὸν καταρράκτην. Ἐκυσθεῖσα δὲ μετὰ μικρὸν ὑπὸ τῆς χαινούσης ἀβύσσου, κατέπεσε συμπαρυσύρασα τὸν σωρὸν τῶν ξύλων, ὅστις ἀμέσως διεσπάσθη. Ὁ τριγμὸς τῶν κοπέντων σχοινίων καὶ ὁ πάταγος τῶν συντριβομένων καρμῶν ἐσκέπασαν κατ' ἀρχὰς καὶ αὐτοῦ τοῦ καταρράκτου τὴν βοήν· καὶ μετὰ μικρὸν καὶ σχεδία καὶ ξύλα ἐγένοντο ὄφρα μεταξὺ πυκνοτάτου λευκοῦ ἀτμοῦ, ὁμοίου πρὸς τὸν ἀτμὸν ζέοντος ὕδατος. Τὰ τεμάχια τῆς σχεδίας ἐκυλίσκοντο ἀτάκτως καὶ συνωθοῦντο μεταξὺ τῆς ἀβύσσου ὡς ναυαγοὶ ἀρπάζοντες ἀλλήλους ἵνα σωθῶσι. Τοιαύτη δὲ καὶ τοσαύτη ἡ δύναμις τῶν Μεγάλων Καταρράκτων, ὥστε συστρέφοντες κατακερματίζουν καὶ τὰ στερεώτατα δένδρα. Τὰ μεγαλοπρεπῆ ταῦτα τέχνα τῆς ἐρήμου, ἅτινα ἐπὶ αἰῶνας ἀντεπάλαισαν πρὸς ἀμειλίκτους θυέλλας, κατασυντρίβονται ὡς ἐξηραμμένα κλαδιά ὑπὸ τοῦ ὕδατος. Ἀφοῦ δὲ περιπλανηθῶσιν ἐπὶ μίαν ὥραν, παρασύρονται ἐν πρὸς ἐν ὑπὸ τοῦ ρεύματος καὶ φέρονται βαθμυδὸν πρὸς τὸ κέντρον τοῦ ποταμοῦ. Τότε οἱ ἐν τῇ λέμβῳ ὑλοτόμοι, κωπηλατοῦντες μετὰ σπουδῆς, καταφθάνουσι τὰ ξύλα καὶ σύρουσιν αὐτὰ εἰς τὴν ὄχθην, ὅπου περι-

ἄρτι κακῇδ' ὄπα, ἔργατ' ἀεικέα, φεῦ, ἱκάνει περ
Δώματ' ἐς αἰγιόχοιο Διὸς καὶ Δαίμονας ἄλλους·
Ὅτι θεοδότον ἄνδρα τ' ἄνακτα κακῶς καταπέφνον,
Ποῦ φεῦ ὑπρόνουντες ἀγάλλυτ' οἱ ποτὲ καλοί;
Μαργαίνειν Γάλλοι τάλανες γ' ἐπ' ἄνακτι, θεῶ τε!
Κἄμρω ἀτίζειν, φεῦ, εἰλοντ' αἰνὰ φρονέοντες·
Πῶς γὰρ ἂν ἡγεμόνος θεὸν ὄβριον ἐγάλλματι λαοί;
(Ζητὸς ἔφη περ ἄνακτα τίς ἰνδοαλμα ἔμμεναι ὀμπνουν.)
Πῶς κακῇ μερόπων ποτ' ἂν εἴργοντ' ἀργαλίῃ περ;
Λαοὶ ἐπετμήν εἴ' ἔτ' ἀναινῶνται βασιλῆος;
Καὶ λαῶν ἀνέρων κινδὸν ἔργα πάντ' ἀποθῶσιν;
Ὡς ἄρ' οἱ οὐδὲ θεοτόκων οὐλύμποιο μέδοντες,
Ἠδ' αἰὲς ἀπάσης περ ἐφημερόνῃν τελίωσι! !
Τῶν δὲ θεοῦ γῆν Ὀραγκίσκος ἐξαλαπάξει,
Ἐκπέρσειτ' ἀλιτρῶν μερόπων πολυπενθέα φύλιν.
Θεῖον ἀρωγὸν ἔχει· ποσὶ τοὺς δὲ τοῖς ὑποτάξει,
Ἡ δὲ κεραυνώσιν, Τιτάνας εἰς κρονίων Ζεὺς.
Τοὺς δὲ ἄρ' ὠφειμένον ἄρτ' εἴσσι χωόμενος κῆρ·
Ἔδριν ἀγασσάμενος θυμολγία καὶ κακὰ ἔργα.
(Ὅτι θεὸς Βασιλῆας ἀγατοῦς ἦν· ἐπὶ γαίῃν.
Γῆς δ' οὖν θ' ἡελίου μέγα θάμβος ἐσείταται ὄλεθρος
Γάλλων νῦν πελίστων, ὅθι πᾶς ἔστ' εἰσορᾶειν περ
Αἰ μαλέας λιθάδεσσι φόνον πλημμυρίδα γαίην.)

Ὡς προλογίζων εἶπον, ἡ ἀνὰ χεῖρας Ἐφημερίς διαρκεῖ ἐξάμηνον· ἀγνωστον δὲ ἂν ἐξηκολούθησεν ἡ ἐκδοσις καὶ μετὰ ταῦτα. Νὰ μὲν ὑπάρχει εἰδοποίησις τις λέγουσα· ὅτι «τὸ μέλλον ἐξάμηνον ἀρχίζει τὴν πρώτην τοῦ ἐρχομένου Ἰουλίου» (σελ. 450)· ἐπειδὴ ὁμως γίνεται λόγος ἐν αὐτῇ ὅτι οἱ συνδρομηταὶ παραπονοῦνται ὅτι δὲν λαμβάνουσιν ἐγκαιρῶς τὸ φύλλον, πλείστοι δὲ τῶν ἀπογόνων τῶν συνδρομητῶν τῶν Πουλίων, ὅπως ἀποφύγωσι τὴν ἀποτίσιν τῆς συνδρομῆς, προτείνουσι, σεβόμενοι βεβαίως τὴν παράδοσιν, τὰ αὐτὰ παράπονα, ὑποθέτω ὅτι διεκόπη ἡ ἐκδοσις δι' ἑλλειψίν χρημάτων.

Ὅπως δὴ ποτε, ἐνόμισα καθῆκον, εἰ καὶ κινδυνεύω νὰ κατηγορηθῶ ὅτι χεῖρ μῦρον ἐπὶ φακῇ, νὰ ἀναγράψω εἰς τὰς στήλας τῆς Πανδώρας τὴν ἐφημερίδα ἥτις, πρώτη ἐκδοθεῖσα ἐλληνιστὶ, κατέστησεν ἐποχὴν μεταξὺ τῶν ἐλληνικῶν γραμμάτων. Ἐκτοτε μέχρι τῆς σήμερον παρήλθον ὑπὲρ τὰ ἐβδομήκοντα ἔτη, ἐφ' ὧν πολλὴ ἀναντιρρήτως ἐγένετο πρόοδος κατὰ τε τὴν μάθησιν καὶ τὴν συγγραφὴν. Μελαγχολία τις ὁμως καταλαμβάνει τὸν καθ' ἡμᾶς συγγραφέα, ὅσκις βλέπων τὴν πρόοδον ταύτην, εἰς ἣν πρὸ παντὸς ἄλλου αὐτὸς συντελεῖ καταναλίσκων καὶ περιουσίαν καὶ ὑγείαν καὶ χρόνον, καὶ στρέφων τὸ βλέμμα πρὸς τὰ ὠφελήσαντα μὲν ἀλλὰ λησμονηθέντα συγγράμματα, προαποκτᾷ τὴν βεβαιότητα ὅτι εἰς ἴσπιν τύχην θέλουσιν ὑποκύψει καὶ τὰ κοινωφελῆ αὐτοῦ ἔργα, μακάριον μόνον εἶποτε φιλόβιβλός τις, οἷός ἐστι Κ. Σ. Οἰκονόμος, συγκαταβῇ νὰ ἐνταφιάσῃ ὡς ἐν μαυσωλείῳ αὐτὰ, ὑπὸ τὴν βαθυκόμενα κόνιν σητοβρώτου βιβλιοθήκης.

δέοντες ἐκ νέου αὐτὰ καὶ σχηματίζοντες σχεδίαν, ρίπτουσιν εἰς τὸν ποταμὸν καὶ διευθύνονται εἰς τὴν Φριδεरिकούπολιν, πρὸς τὸ στόμιον τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου, ὅπου φθάνουσιν ἀκινδύνως.

Ὅσάκις διέδινε σχεδία διὰ τῶν Μεγάλων Καταρράκτων, ἐπειδὴ τὰ συμβεβηκότα αὐτῆς ἦσαν περίεργα, οἱ κάτοικοι τῆς πέριξ χώρας συναίχοντο εἰς τὴν ἔχθην ἵνα παρκαταθῶσι πλησιέστερον εἰς αὐτά. Καὶ ὁ Βλούμεμπαχ λοιπὸν, καὶ ἡ κόρη, καὶ ὁ ξένος αὐτοῦ ἀπῆλθον ἐκεῖ. Ματαξὺ δὲ τῶν ὑλοτόμων, οἵτινες συνήθριζον τὰ λείψανα τῆς σχεδίας, ὁ Τωβίας Ἀρβιγκ διεκρίνετο διὰ τε τὴν ῥώμην καὶ τὸ εὐστροφον αὐτοῦ. Ὅτε δὲ ἐτελείωσε τὸ δυσκολώτερον μέρος τοῦ ἔργου, καὶ ἔμεινε μόνη ἡ ἀναστήλωσις τῆς ἐπὶ τῆς σχεδίας σκηνῆς, οἱ ὑλοτόμοι μετέβησαν καὶ δεύτερον εἰς τὸν «Χρυσῶν Ἀετόν.» Τὸ τριτημόριον σχεδὸν τῶν ξύλων εἶχον καταθραυσθῆ ὑπὲρχον ὅμως τόσα δένδρα εἰς τὰ δάση, ὥστε οὐδεὶς ἐλυπήθη διὰ τὴν ἀξίαν λόγου ταύτην ἀπώλειαν.

Ὁ Τωβίας Ἀρβιγκ, ἰδὼν τοὺς συντρόφους αὐτοῦ τρώγοντας καὶ διάθεσιν ἔχοντας νὰ παρατείνωσι τὴν εὐθυμίαν, μετέβη κατὰ τὴν συνήθειαν αὐτοῦ εἰς τοῦ Κ. Βλούμεμπαχ. Ἐπειδὴ δὲ δὲν εἶχε μεθέξει τῆς χθесινῆς κραιπάλης τῶν συντρόφων αὐτοῦ εἶχε τὸ ἥθος σοδορὸν, ἐφαίνετο ἔμφροντις καὶ ἐβάδιζε μετὰ σπουδῆς. Ἐκράτει δὲ καὶ τὴν μικρὰν καρδίαν, ἄνευ τῆς ὁποίας οὐδέποτε ἐμακρύνετο ἀπὸ τῆς σχεδίας. Φορῶν κοκκίνην ζώνην, πῖλον ἐπικαμπῇ καὶ ὑποδήματα τῶν ὁποίων οὔτε ἠκούετο ὁ κρότος, εἶχεν ἀγρίαν τὴν κομψύτητα, ἀρμοζομένην πρὸς τὴν ἔρημον ὅπου ἔξει. Ὅτε δὲ ἔφθασεν ἐνώπιον τῆς οἰκίας τοῦ Κ. Βλούμεμπαχ ἤνοιξε τὴν πύλην καὶ ταχεῖ βήματι διέβη τὴν αὐλήν. Ἰδὼν δὲ τὸν ὑπρέτην κρατοῦντα δίσκον καρέ-

— Ὁ Γιάννης Βλούμ εἶναι εἰς τὸ τραπέζι; ἠρώτησε.

— Ναί, ἀπεκρίθη ψυχρῶς ὁ γέρων ὑπρέτης, ὅστις δὲν ἐνοστιμύετο ν' ἀκούῃ ὀνομαζόμενον οὕτω τὸν κύριον αὐτοῦ.

— Πολλὰ καλὰ, ἐπανέλαθεν ὁ Τωβίας, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν, ἀφείς ἐκτὸς τῆς θύρας τὴν καρδίαν, τῆς ὁποίας τὸ κοντάκιον ἐβρόντησε κατὰ γῆς. Οἱ τρεῖς συνδαιτυμόνες, ἥτοι ὁ Βλούμεμπαχ, ἡ Γιαννοῦλα καὶ ὁ σὶρ Ἑρρίκος Ρέδουαι, δυσηρεστήθησαν ὅτε εἶδον τὸν ὑλοτόμον προσεπάθησαν δὲ νὰ προσποιηθῶσι. Καὶ ὅμως τοσούτῳ ψυχρὰ ἦτο ἡ ὑποδοχὴ, ὥστε ὁ ξένος ἐστάθη ὀρθὸς εἰς τὸ μέσον τῆς αἴθουσας.

— Κάθησε πλησίον μου, κύρ Ἀρβιγκ, εἶπεν ὁ οἰκοδεσπότης, δείξας θρανίον. Σὲ βλέπω πάλιν πηγαινόντα εἰς τὴν Φριδεरिकούπολιν.

— Ἀ! ἦ! ἀνέκραξεν ὁ ὑλοτόμος, ὡς νὰ μὴ ἤκου-

σε τὸν Βλούμεμπαχ δὲν μὲ γνωρίζεις πλέον, Γιαννοῦλα; Πρέπει λοιπὸν νὰ ὑποθέσω ὅτι εἶμαι περιττός;

— Πόθεν τὸ συμπερίνατε, κύρ Ἀρβιγκ; εἶπεν ἡ Γιαννοῦλα. Μήπως δὲν σὰς ἐδέχθη πάντοτε φιλοφρόνως ὁ πατήρ μου;

— Βέβαια, ἀπεκρίθη ὁ ὑλοτόμος· φαίνεται ὅμως ὅτι τὸ ἄγριον ἐνδυμά μου, παραβλαβόμενον μὲ τὸ ἐνδυμα τοῦ εὐγενοῦς κυρίου ὁ ὅποιος κάθηται σιμά σου, σὲ δυσχερεστεῖ σήμερον. . . . Χθὲς ὅμως ὁ κύριος αὐτὸς ἐφάνη πολλὰ εὐτυχῆς, ὅτε εὗρεν ὀλίγον παξιμάδι καὶ παστὸν κρέας εἰς τὸ κατάλυμά μας. . . .

— Ἐπεινοῦσα, ὑπέλαβε ψυχρῶς ὁ Ἑρρίκος.

— Καὶ ἡ πείνα ἡμερώνει τὸν λύκον, λέγει ἡ παροιμία.

— Ἡ σύγκρισις αὐτὴ μὲ προσβάλλει, ἀπεκρίθη ὁ Ρέδουαι ἠρεθισμένος. Σὰς ἀφῆκα τὸ κυνηγί μου νὰ τὸ φάγετε τὴν ἐπαύριον· λοιπὸν εἴμεθα ἴσια.

— Διὰ τοῦτο καὶ ἐγὼ δὲν σὰς ζητῶ τίποτε, κύριε κυνηγέ, εἶπεν ὁ ὑλοτόμος ἀποτόμως. Ἐὰν ἔχετε ὅμως τί νὰ ζητήσετε ἢ καρδιά μου εἶναι ἐκεῖ κάτω. . .

— Ἑρρίκος! Ἑρρίκος! εἶπε γερμανιστὶ ἡ Γιαννοῦλα, λησμονήσασα ὅτι ὁ Ἑρρίκος δὲν ἐνδοῖ τὴν γερμανικὴν, δι' ἀγάπην μου!

Ὁ δὲ Ἑρρίκος, ὅστις ὀργισθεὶς εἶχε γίνεαι κατακόκκινος, ἀνέλαβε τὴν ἀταραξίαν αὐτοῦ, καὶ ἀποταθείς πρὸς τὸν Τωβίαν·

— Κύριε Ἀρβιγκ, εἶπε, πολὺν καιρὸν ἔζησα εἰς τὴν ἀνατολὴν καὶ δὲν ἀγνοῶ τὴν ἀξίαν τῆς φιλοξενίας. . . . Σὰς εὐχαριστῶ λοιπὸν διὰ τὴν χθесινήν.

— Δόξα σοι ὁ Θεός! ἀνέκραξεν ὁ ὑλοτόμος. Μὲ λύπην μου, Κ. Βλούμεμπαχ, θὰ ἠναγκαζόμην νὰ ἔλθω εἰς λόγια καὶ πράγματα μὲ τὸν κύριον αὐτὸν εἰς τὴν οἰκίαν σου, ἐμπρὸς μάλιστα τῆς κόρης σου, τὴν ὁποίαν δὲν ἐπιθυμῶ νὰ τρομάξω. . . . Ἀκουσέ με, ἔχω κάτι νὰ σὲ εἰπῶ ὡς ἡξεύρεις, πρὸ δέκα χρόνων μετέρχομαι τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ὑλοτόμου, κατεβαίνω ἀπὸ τὸν Ἅγιον Ἰωάννην μὲ τὰ ξύλα μου καὶ ἐπιστρέφω πεζὸς εἰς τὰ δάση τῶν Μικρῶν Καταρράκτων· ἄρχιστα ὅμως νὰ βαρύνωμαι, καὶ σκέπτομαι ἐνίοτε νὰ παύσω. ἔχω χρηματικὰ τινὰ κεφάλαια εἰς τὰς τραπεζὰς τῆς Ἀγγλίας καὶ τοῦ Πόρτλανδ, ὅπου ἐπιθυμῶ ν' ἀποκατασταθῶ καὶ νὰ μετέλθω τὸ ἐμπόριον. Ἄν θέλῃς νὰ συντροφεύσῃς μὲ ἐμὲ, καὶ νὰ συστήσωμεν οἰκίαν ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἀρβιγκ, Βλούμεμπαχ καὶ συντροφία, θὰ κάμωμεν καλὰ κέρδη.

— Ὅχι, ὅχι, ἀπεκρίθη ἡσύχως ὁ οἰκοδεσπότης, ἐπιθυμῶ νὰ μείνω ἐδῶ. . . .

— Ἐδῶ ὅμως ποτὲ δὲν θὰ γίνῃ μεγάλη πόλις, οὔτε θ' ἀναπτυχθῇ τὸ ἐμπόριον. Δὲν θὰ κατορθώσῃς τίποτε.

— Ίσως· ἀλλὰ ἀγαπῶ τὴν μοναξίαν καὶ τὸν βίον μεταξὺ τῶν δασῶν.

— Καὶ ἡ κόρη σου; Εἶσαι βέβαιος ὅτι εὐχαριστεῖται νὰ ζήσῃ εἰς αὐτὴν τὴν ἐρημίαν, εἰς τὴν ὁποίαν δὲν βλέπει κανένα, ὅπως τὸ ἔλεγε χθὲς τὸ βράδυ καὶ ὁ εὐγενὴς αὐτὸς κύριος;

Ὁ σὺρ Ἑρρίκος τελειώσας τὸ πρόγευμα περιείρχετο εἰς τὴν αἴθουσαν χωρὶς νὰ προσέχῃ εἰς ὅσα ἔλεγεν ὁ ὕλοτόμος, ὅστις ἐν τοσοῦτῳ ἔτρωγε καὶ ὠμίλει μετὰ πολλῆς ταχύτητος. Ἡ ἀδιαφορία αὐτὴ ἠρέθιζε τὸν Τωβίαν. Μετὰ μικρὰν δὲ σιωπὴν ἐπανέλαθεν οὗτος μεγαλοφρονότερον τὰ ἐξῆς·

— Μὴ διστάζης, Γιάννη, ἄς ὑπάγωμεν ν' ἀποκατασταθῶμεν εἰς καμμίαν μεγάλην πόλιν, ἥ καὶ εἰς τὸ Βόστον ἂν θέλῃς, καὶ θὰ φανώμεν... Τί λέγεις, Γιαννοῦλα;

— Εἰς τὰς ὑποθέσεις αὐτάς, ἀπεκρίθη ἡ νέα, δὲν ἔμπορῶ νὰ ἀνακαταβῶ.

— Ἐξ ἐναντίας, ἀνεφώνησεν ὁ Τωβίας· ἡ ἐπιτυχία τοῦ ἐπιχειρήματός μου κρέμαται ὅλη ἀπὸ σέ... Δὲν ἐνόησες τίποτε, Γιαννοῦλα;... Δὲν ἐκατάλαβες, Κ. Βλούμ;... Καὶ σεῖς, Κ. κυνηγέ, δὲν μαντεύεστε;

— Περὶ τίνος πρόκειται; ἠρώτησεν ἀδιαφόρως ὁ Ἑρρίκος.

— Φαίνεται ὅτι ὑπάρχει συνωμοσία ἐναντίον μου! Κανείς δὲν θέλει νὰ μ' ἐννοήσῃ. Προτείνω εἰς τὸν ἀρχαῖόν μου φίλον Γιάννην Βλούμ νὰ ἐπιχειρήσωμεν ἀξιόλογον ἐπιχείρησιν, καὶ μόλις μὲ ἀποκρίνεται. Καὶ ὅταν λέγω νὰ μὲ κάμῃ γαμβρόν του, ἡ Γιαννοῦλα ἀνοίγει τὸ στόμα της ὡς νὰ μὴν ἐπερίμενε τοιαύτην πρότασιν.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἐσταύρωσε τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῦ στήθους καὶ ἠτένιζε τὸν Βλούμεμπαχ καὶ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ σιωπῶντας. Μεγίστη ὑπῆρξεν ἡ ἀθυμία αὐτοῦ, ἀφοῦ ἀγωνίων ἐφάνέρωσε τὸ μυστικόν. Ἠγάπα εἰλικρινῶς τὴν Γιαννοῦλαν, οὐχὶ διὰ τὰς χάριτας αὐτῆς, ἀλλὰ διότι ὡς ἄλλο ἄστρον φωτεινὸν τῶν μακρῶν καὶ ἐπιμόχθων αὐτοῦ ταξιδίων. Εἶδε τὴν νέαν κόρην ἡλικιουμένην· εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ πατρὸς αὐτῆς εὗρεσκε πρόθυμον φιλοξενίαν, τὴν ὁποίαν ἐξελάμβανεν ὡς προτίμησιν, καὶ ἐθεώρει ἑαυτὸν κατὰ πάντα ἴσον τοῦ Εὐρωπαίου ἐκείνου, ὅστις, κατ' αὐτὰς εἶχεν ἔλθει εἰς Ἀμερικὴν ἵνα ζητήσῃ τύχην. Πολλάκις ἀνεμέτρει τὰ κέρδη αὐτοῦ καὶ ἀνυπομόνως ἀνέμενε τὴν ἡμέραν κατ' ἣν θὰ ἐζήτηι εἰς γάμον τὴν Γιαννοῦλαν. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἡμέρα αὕτη ἐφθασεν ἐσπευσε, χωρὶς νὰ ἐμποδισθῇ ἐκ τῆς παρουσίας τοῦ ξένου, νὰ φανερώσῃ τοὺς σκοποὺς αὐτοῦ· καὶ ἐπειδὴ οὐδέποτε ἐροβήθη ἀποποιήσιν, ἡ σιωπὴ τοῦ Βλούμεμπαχ καὶ τῆς νέας ἐνέπλησαν αὐτὸν λύπης. Ἡ καρδία τοῦ ἀγρίου ἐκείνου κατεθλίβη καὶ δάκρυα ἀνέβησαν εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ.

— Κ. Γιαννοῦλα, ἀγαπητὴ μου μικροῦλα, δὲν θέλεις νὰ μ' ἀποκριθῇς; Δὲν ἠξεύρεις ὅτι ἡμέραν καὶ νύκτα σὲ εἶχα ἀδιακόπως εἰς τὸν νοῦν μου; Δὲν ἠξεύρεις ὅτι σὲ ἀγαπῶ; Ποῦ ἐγεννήθης; πόθεν ἐκληρονόμησες τὸ ξενιθὸν αὐτὰ μαλλία καὶ τὰ γαλανὰ αὐτὰ μάτια, τὸ ἀγνοῶ· ἐκεῖνο μόνον τὸ ὁποῖον ἔμπορῶ νὰ βεβαιώσω εἶναι, ὅτι ποτὲ μου δὲν ἀπήντησα νέαν, τῆς ὁποίας τὸ βλέμμα νὰ μὲ κάμῃ τόσην ἐντύπωσιν...

Ἐπειδὴ δὲ ἡ Γιαννοῦλα ἠθέλησε ν' ἀποχωρήσῃ, ὁ Τωβίας προχωρήσας πρὸς αὐτήν· — Γιαννοῦλα, Γιαννοῦλα, εἶπεν, ἀκουσέ με διὰ τὴν τελευταίαν ἰσως φοράν. Διὰ τί μὲ ὑπεδέχεσο χαμογελῶσα ὡς ἡρόχονην εἰδῶ; Ἀπὸ φόβου; ἐγὼ ὁμῶς, ὡς ἠξεύρεις, δὲν ἔβλαψα ποτὲ κανένα. Ἀπὸ οἴκτου λοιπὸν ἐχαμογέλας, ἀπὸ οἴκτου πρὸς ἄνθρωπον χωρὶς ἀνατροφὴν, ὁ ὁποῖος ζῇ μεταξὺ δασῶν καὶ ποταμῶν ὡς ἄγριος... Ἐγὼ ὁμῶς δὲν θέλω, κυρία, τὸν οἶκτόν σου, διότι δὲν εἶμαι κανενὸς κατώτερος. Καὶ τῶρα, θέλουσα νὰ φύγῃς, αἰσθάνεσαι δι' ἐμὲ καταφρόνησιν;

— Κ. Ἄρβιγκ, ὑπέλαβεν ὁ πατὴρ τῆς Γιαννοῦλας, ἡ κόρη μου εἶναι νεωτάτη, καὶ ἡ ἀνέλπιστος πρότασίς σου μᾶς εὗρεν ἀπροετοιμάστους· ἠξεύρεις ὅτι τοιαῦτα πράγματα δὲν ἀποφασίζονται εἰς μίαν στιγμὴν... Μὴ ταραττέσαι παρακαλῶ.

— Ὑπεκφυγὴ καὶ ἀπάτη! ἐπανέλαθεν ἐντόνως ὁ ὕλοτόμος. Προτιμότερον ἦτον νὰ μ' ἔλεγες· — Ἡ κόρη μου δὲν εἶναι διὰ σέ, διότι δὲν φορεῖς χειρόκτια, δὲν ἀλείφεις τὰ μαλλιά σου, δὲν σὲ ράπτουν τὰ φορέματα εἰς τὸ Λονδίνον ἢ τὴν Φριδεरिकούπολιν... Ἐργάζεσαι μὲ τὰ χονδρὰ χεῖρα...

— Κ. Τωβία, ὑπέλαβεν ὁ Ἑρρίκος, ποῖος σὰς ἔδωκε τὸ δικαίωμα νὰ ὑβρίζετε ὅλον τὸν κόσμον;

Οἱ λόγοι οὗτοι, ὡς προφερθέντες μετ' ἐπάρσεως, ἀνεγέννησαν εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ὕλοτόμου τὸ μῖσος καὶ τὴν ζηλοτυπίαν, τὰ ὁποῖα εἶχε καταστείλει μίαν στιγμὴν ἡ λύπη. Προσβληθεὶς τὰ μέγιστα ἐκ τοῦ καταφρονητικοῦ ὕφους τοῦ ξένου ἐκείνου, τὸ ὁποῖον ἐφαίνοντο ἐπιδοκιμάζοντες καὶ οἱ οἰκοδεσπόται διὰ τῆς σιωπῆς, ἵστατο ὀρθίως, κάτωχρος, τὰς χεῖρας ἔχων ἐμπεπηγμένως εἰς τὴν ζώνην αὐτοῦ, καὶ ἀτενίζων ἀπειλητικῶς τὸν Ἑρρίκον, ὅστις ἐξηκολούθει περιπατῶν ἡσυχῶς καὶ ἀταράχως ὡς ἂν ἦτο μόνος.

— Κ. Ρέδουαι, εἶπεν ὁ Βλούμεμπαχ, φοβούμενος τὴν ὀργὴν τοῦ Τωβίου, μὴ λησμονῇς ὅτι μὲ ὑπεσχέθης.

— Δὲν λησμονῶ, ἀπεκρίθη ὁ Ρέδουαι, καὶ διὰ τοῦτο ἀποχωρῶ πρὸς χάριν σας.

— Καὶ ἐγὼ, προσέθετο ὁ ὕλοτόμος πηγζίνω· βλέπω ὅτι δὲν ἔμεινε πλέον τόπος δι' ἐμὲ εἰς τὴν ἄλλοτε τόσῳ φιλόξενον ταύτην οἰκίαν... Σὺ, Γιαν-

νοῦλα, μ' ἐπιβουλεύεσαι! Μὲ καταφρονεῖς ὅσον καὶ ὁ ξένος αὐτός, ὁ ὁποῖος προστάζει εἰς τὴν οἰκίαν σας. Ἐχε τὸν νοῦν σου! θὰ μὲ κάμης τρομερὸν, ἄξιον νὰ ἐπιχειρισθῶ τὰ πάντα...

Δύο ὥρας μετὰ τὰς ἀπειλὰς ταύτας ὁ Τωβίας ἀνεχώρει μετὰ τῶν συντρόφων αὐτοῦ. Ἡ μεγάλη σχεδία, γενομένη μικροτέρα μετὰ τὴν διόδον τοῦ καταρράκτου, ἔπλεεν ἐκ νέου εἰς τὸν Ἅγιον Ἰωάννην. Οἱ ὑλοτόμοι, τῶν ὁποίων τὴν εὐθυμίαν εἶχεν αὐξήσει ἀπὸ πρωῒας ὁ Βάκχος, ἔπειαν μετὰ κραυγῶν τὰς κώπας, ἐνῶ ὁ ἀρχηγός, καθήμενος σύννοους ἐπὶ στελέχους πρὸς τὴν πρόραν, ἐσιώπα. Ἐγερθεῖς δὲ καὶ στρέψας τὸ βλέμμα πρὸς τὴν οἰκίαν τοῦ Βλούμεμπαχ εἶδεν εἰς τὸ παράθυρον τὸν σὺρ Ἑρρίκον ῥέδουσι τηλεσκοποῦντα αὐτόν· καὶ αἰσθανθεὶς σπασμὸν, ἤρπασε τὴν καρδίαν, διεύθυνε τὴν κάνναν πρὸς τὸν εὐγενῆ ξένον καὶ ἐπυροβόλησεν· ἡ δὲ σφαῖρα, συρίζουσα προσέβαλε τὸν ὦμον τοῦ Ἑρρίκου μόλις ἐγγίσασα αὐτόν.

— Καλὸν κατευόδιον, ὑλοτόμε! ἀνεφώνησεν ὁ ξένος, καὶ ἀπέβαλε τὸ ἐνδύμα αὐτοῦ ὅπως σπογγίσῃ τὸ αἷμα τῆς ἐλαφρᾶς πληγῆς.

— Τί τρέχει; ἠρώτησεν ὁ Βλούμεμπαχ δραμὸν ταχέως πρὸς τὸν Ἑρρίκον.

— Τίποτε! διὰ νὰ μὲ δώσῃ δεῖγμα τῆς ὑπολήψεως καὶ τῆς φιλίας του ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ἐπυροβόλησε, πολλὰ μακρόθεν εὐτυχῶς, πρὸς τὴν μὴν μου. (Ἔπεται συνέχεια.)

ΠΕΡΙ ΑΓΓΕΛΟΥ ΒΕΡΓΙΚΙΟΥ.

Ἐλλόγιμε φίλε Κ. Ν. Δραγούμη.

Ἐν τῷ 395 φυλλαδίῳ τῆς καλῆς καὶ πολιτῆς σου *Πανδώρας* (σελ. 288) ἀνέγνων μετὰ πολλοῦ τοῦ διαφέροντος τὰ γενέθλια τῆς γαλατικῆς φράσεως *écrire comme un Ange*. Ἐπήνεσά καὶ ἐπαινῶ ἀείποτε τὸν ζῆλον τῶν περὶ τὰ πάτρια ἐνδελεχῶς, ὡς ὑμεῖς, ἀσχολουμένων, καὶ τροφὴν ὑγιεινὴν καὶ βωστικὴν τῷ πνεύματι τοῦ ἡμετέρου ἔθνους ἐκ τῶν οἰκείων μελετῶν παρατιθεμένων, καὶ ὅσον οἶόν τε αὐτὸ ἀπὸ τῶν ἐθνείων καὶ ἄλλοτριῶν ἀποτρεπόντων τραγημάτων, ἅπερ ξένα καὶ ἄλλοις προσήκοντα, καὶ λυσιτελεῖ ἰσως ὅντα, παρ' ἡμῖν καὶ βλαβερὰ καὶ φευκτέα ἢ πικρὰ πείρα ἀπέδειξε. Τὸν γὰρ ἀγλὸν τῆς καλλιγόνου Κρήτης γόνον Ἀγγελοῦ ὁ ἐν τῇ Γραφικῇ ἀποθήκῃ (*Magazin pittoresque*) τὰ περὶ αὐτοῦ γράψας ἐσφαλμένως παρωνόμασε Βεργίνιον ἀντὶ Βεργικίου, εἰ μὴ πρὸς καὶ τοῦτο τοῖς τυπογραφικοῖς συγκαταλεκτέον παροράμασιν, ἐνθα πολλάκις πολλὰκις τῶν τε συγγραφέων καὶ τῶν ἐκδοτῶν ἀμικρταί ἐπιφοροῦνται. Τοιαῦται δὲ παρα-

φθοραὶ κυρίων μάλιστα ὀνομάτων ἀπαντῶνται ἐν ταῖς Εὐρωπαϊκαῖς ἐφημερίσι καὶ μάλιστα ταῖς ἐν τῷ μουσοτρόφῳ τῶν Χαρίτων ἐνδιαιτήματι, τοῖς *Παρισίοις*, ἐκδιδομέναις, καθά τις πρὸ μικροῦ παρετήρησε (α). Τοῦτο δὲ συνέβη καὶ περὶ τὸν ἡμέτερον Ἀγγελοῦ, ὃν οὗτος μὲν Βεργίνιον ἐπωνυμεῖ, ὁ δὲ Ὁλλανδὸς φιλόλογος Ρουτιγέσιος Βεργέριον (β), ὁ δὲ Βάυλος ἐγγύτερον τοῦ ἀληθοῦς Βεργέκιον (*Vergece*) ἐκ τοῦ Βαίφου (*Baif*) ἀφορμηθεὶς, δὲ *Vergecius* λατινιστὶ ἐπιλέγεσθαι κρίνει καὶ οὐχὶ *Vergerius* (γ)· συνωδὰ δὲ τούτοις καὶ ὁ Μοντεφαλκόνιος (δ), καὶ τοι *Βεργίκιον* ἢ Βεργήκιον αὐτὸς ἐαυτὸν ἐπωνυμεῖ ἐν αὐτογράφῳ σημειώματι. Ἐν γὰρ τῇ τοῦ Ταυρίνου βιβλιοθήκῃ ἀπόκειται χειρόγραφον κάλλιστα γεγραμμένον καὶ πολλαχοῦ χρυσῷ διπνησιμένον περὶ Μουσικῆς πραγματευόμενον, σύγγραμμα ἀνωνύμου. Εἰς τὸ τέλος τοῦ χειρογράφου τούτου ἀναγινώσκονται τὰ ἑξῆς· «Ἐγεγράφη (*sic*) διὰ χειρὸς Ἀγγέλου Βεργικίου τοῦ Κρητὸς ἐν Παρισίῳ ἔτει ἀπὸ τῆς θεογονίας αὐτοῦ. ἑκατομβαιῶνος ὀγδόῃ ἰσταμένου, ἐπὶ βασιλείᾳ Ἑρρίκου δευτέρου, ὅτε καὶ αὐτόν, φεῦ τῆς ἀπωλείας, μικρὸν ἐπειτα ῥωμαλέως τε καὶ ἀνδρικῶς πάνυ ἐν τοῖς ἵπποδρομίαις ἀγωνιζόμενον μαῖρα κραταῖά τε καὶ ἀπηνῆς φθονούσεως (γρ. φθονήσασα) ἐξαίρνης ἀφῆρπασε. Τὸ δὲ βιβλίον δέδοται δῶρον παρ' αὐτοῦ Ἀγγέλου τῷ μεγαλωτάτῳ καὶ ἐνδοξοτάτῳ ἄρχοντι τῶν Ἀλλοβρόγων ἐλθόντι ἐνθάδε, μνήμης ἑνεκα» (ε).

Οὗτος τοίνυν ὁ Ἀγγελοῦ ὁ Βεργίκιος, πλὴν τῶν ἀξιολόγων καλλιγραφημάτων, ἅπερ πολλὰ ἐν Ἰταλίᾳ καὶ Γαλλίᾳ ἔγραψεν ἀπὸ τοῦ 1535—1566 (ς), καὶ μετὰφρασιν λατινικὴν ἐξεπόνησε τοῦ Πλουταρχίου «*περὶ ποταμῶν καὶ ὀρῶν ἐπωρυμίας*» συγγράμματος, ἣν ὁ Ρουτιγέσιος ὡς μὴ νήφοντος ἔργον κατέκρινεν ἀδίκως (ζ), ὡς ἀπέδειξεν ὁ Βάυλος (η). Καὶ ὁ υἱὸς δὲ τοῦ Ἀγγέλου Νικόλαος, ὅς τῳ 1540 ἐκ τῆς Κρήτης εἰς Γαλλίαν ἀπεδήμησε, καὶ αὐτὸς ἦν τῶν γραμμάτων θεράπων, καὶ στίχους ἔγραψεν ἐπὶ Ἀδριανῷ τῷ Τουρνέσῳ. Συγγενὴς δ' αὐτοῦ φαίνεται ὢν καὶ Ἰωάννης Βεργίκιος ὁ Κρητὴς, ὃς ἔγραψεν ἰταλίστι ἱστορίαν τῆς Κρήτης ἐν βιβλίοις

(α) *Nous n' en aurions jamais fini si nous voulions relever une à une les innombrables coquilles typographiques qui émaillent quotidiennement les quatre pages des Journaux de Paris etc. Le Nord. N. 123. 3. Mai 1866. Βλ. καὶ ἀρ. 94.*

(β) *Rutgesij Variarum Lection. L. III. cap. XII. pag. 235.*

(γ) *Βλ. P. Bayle Diction. hist. et critique T. 4. p. 2809. Rotterdam, 1720.*

(δ) *Montfaucon Palaeogr. Graeca pag. 94, 112.*

(ε) *Fasini Codic. Manuscripti Bibl. Reg. Taurinens. T. 1. pag. 312. Βλ. καὶ Montfaucon Palaeogr. p. 90.*

(ς) *Βλ. Montfaucon Palaeogr. pag. 91, 94.*

(ζ) *Equidem Vergerium cum haec scriberet sobrium fuisse non puto. Rutgesij Var. Lection. L. III. 12. pag. 236.*

(η) *Bayle 1. c.*